

I N F O R M A C I J A
O STANJU AGRARA
NA PODRUČJU GRADA ŽIVINICE U 2021.GODINI

Uvod

Ova informacija je rađena na osnovu aktivnosti provedenih u Službi za lokalni ekonomski razvoj, finansije i trezor Grada Živinice, kao i podataka dobijenih od strane privrednih društava, mjesnih zajednica i Ministarstva poljoprivrede šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona, te katastarskog stanja kultura poljoprivrednog zemljišta državnog i individualnog sektora.

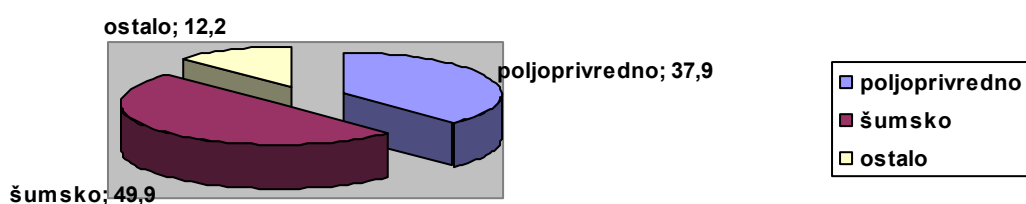
Glavne aktivnosti referata za poljoprivredu pri Službi za lokalni i ekonomski razvoj finansije i trezor su usmjerene na podsticajnu politiku u poljoprivrednoj proizvodnji, vođenje statističkih podataka za poljoprivrednu proizvodnju, izdavanje rješenja za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe, saradnju sa poljoprivrednim proizvođačima, edukaciju građana u granama poljoprivredne proizvodnje, vođenje registra poljoprivrednih gazdinstava i klijenata i drugo.

1. Struktura zemljišnih površina

Područje grada Živinice obuhvata površinu od 29.061 hektara (ha), od čega se 14.487 ha ili 49,9% odnosi na šumsko zemljište, 11.025 ha ili 37,9% na poljoprivredno zemljište, a 3.549 ha ili 12,2% na ostalo zemljište.

R/b	Struktura	Površina u hektar	%
1.	Poljoprivredno zemljište	11.025	37,9
2.	Zemljište pod šumom	14.487	49,9
3.	Ostalo	3.549	12,2
UKUPNO		29.061	100

Tabela br. 1. Struktura ukupnih zemljišnih površina

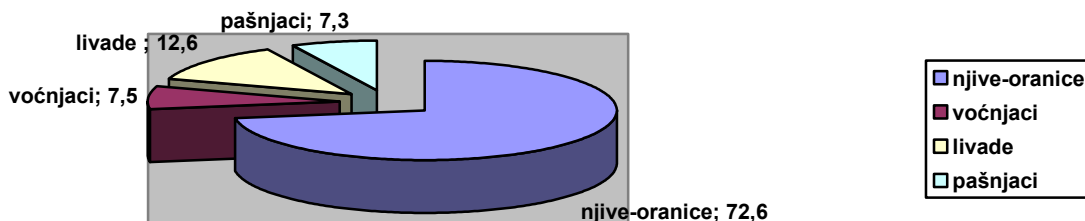

Grafikon br.1. Struktura ukupnih zemljišnih površina

U strukturi poljoprivrednog zemljišta najveće učešće imaju oranice sa 8.003 ha ili 72,6 % od ukupnog poljoprivrednog zemljišta. Na drugom mjestu su livade sa 1.392 ha ili sa 12,6 %. Pašnjaci i voćnjaci su zastupljeni približno podjednako, prvih je 803 ha, a drugih 827 ha.

Struktura	Površina u hektarima	%
Njive oranice	8.003	72,6
Voćnjaci	827	7,5
Livade	1.392	12,6
Pašnjaci	803	7,3
U K U P N O	11.025	100

Tabela br. 2. Struktura poljoprivrednih površina

Grafikon br.2. Struktura poljoprivrednih površina

Vlasnička struktura poljoprivrednih površina govori da je privatni sektor zastupljen sa 81,6% poljoprivrednog zemljišta, dok državni sektor gazduje sa 18,4% poljoprivrednih površina.

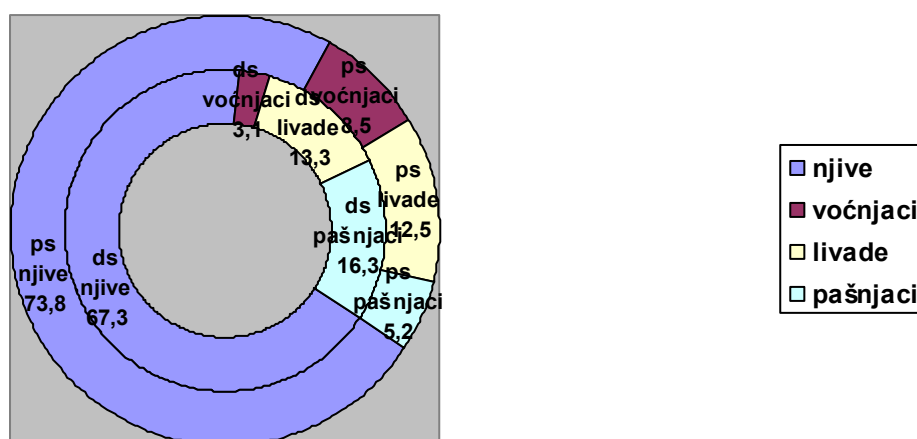
U privatnom vlasništvu najviše je oranica 73,8%, zatim livada 12,5%, dok na površine pod voćnjacima otpada 8,5%, a najmanje je pašnjaka, svega 5,2 %.

Državni sektor raspolaže sa 2.025 ha poljoprivrednog zemljišta, od čega na oranice otpada 67,3%, voćnjake 3,1%, livade 13,3%, a pašnjake 16,3%.

Usporedbom površina državnog i privatnog sektora vidimo da i kvantitativno i kvalitativno privatni sektor ima povoljnije pozicije za razvoj poljoprivredne proizvodnje.

Struktura	Privatni sektor (ha)	%	Državni sektor (ha)	%	Ukupno (ha)	%
Njive	6.640	73,8	1.363	67,3	8.003	72,6
Voćnjaci	764	8,5	63	3,1	827	7,5
Livade	1.122	12,5	270	13,3	1.392	12,6
Pašnjaci	474	5,2	329	16,3	803	7,3
Ukupno poljoprivredno zemljište (ha)	9.000	100	2.025	100	11.025	100
Ukupna struktura u %	81,6		18,4		100	

Tabela br. 3. Vlasnička struktura poljoprivrednog zemljišta

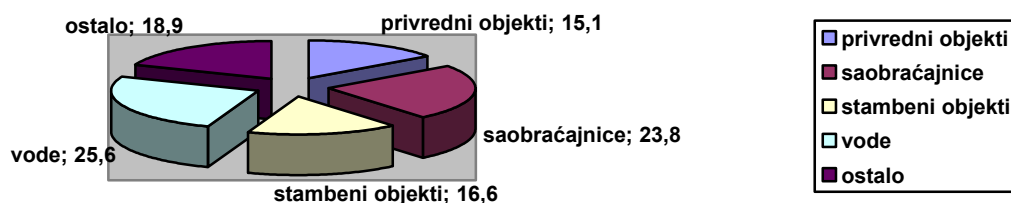

Grafikon br.3. Vlasnička struktura poljoprivrednih površina

Da bi slika o strukturi zemljišnih površina bila cjelovita u tabeli i grafikonu koji slijede dajemo i pregled ostalih zemljišnih površina.

Namjena	Površina (ha)	%
Privredni objekat	536	15,1
Saobraćajnice	843	23,8
Stambeni objekti	590	16,6
Vode	910	25,6
Ostalo	670	18,9
U K U P N O	3.549	100,0

Tabela br. 4. Struktura ostalih zemljišnih površina

Grafikon br.4. Struktura ostalih zemljišnih površina

Jedna od aktivnosti Službe za lokalni ekonomski razvoj, finansije i trezor je i provođenje postupka promjene namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe.

S tim u vezi izdato je 45 poljoprivrednih saglasnosti, odnosno donešeno je 45 rješenja o visini naknade za promjenu namjene poljoprivrednog zemljišta sa ukupnim iznosom 64.079,50 KM, a pretvoreno je 18.309,00 m² poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe (za gradnju stambenih i stambeno poslovnih objekata).

2. Prinosi ratarskih kultura

U kontekstu sagledavanja poljoprivredne proizvodnje u individualnom sektoru koji je inače i dominantan, u posljednje vrijeme konstatacija je da se poljoprivredne površine na našem području pretežno koriste za proizvodnju osnovnih poljoprivrednih kultura (kukuruz, krompir, pšenica, povrće, gdje prednjači krastavac kornišon), a manjim dijelom za ostale kulture.

Struktura korištenja poljoprivrednog zemljišta u individualnom sektoru kao i prosječan prinos po jedinici površine, nisu dostigli odgovarajući nivo zbog loše primjene agrotehničkih mjera (skup repromaterijal, nedovoljna zastupljenost sistema za navodnjavanje, i dr.) kao i nepovoljnih vremenskih uslova (duži periodi suša koji su se završavali olujnim nevremenom).

Prosječni ostvareni prinosi su nešto manji od uobičajnih standardnih veličina za pojedine kategorije. Tako je na primjer kad su u pitanju žitarice prosječan ostvareni prinos pšenice 3,7 tone po obrađenom hektaru, kukuruza 6,0 tone po hektaru, ječam 3,2 tone po hektaru, zobi 3,0 tone po hektaru.

Primarna poljoprivredna proizvodnja u našim uslovima predstavlja prioritarnu granu za održavanje i buduću razvoj našeg društva. Prirodni preduslovi koje ima naš grad (klima, zemljište, voda) za ovu djelatnost su zadovoljavajući tako da je moguće obezbijediti većinu osnovnih prehrambenih proizvoda animalnog i biljnog porijekla za lokalno stanovništvo i prerađivačku industriju, uz uslov da se obezbijede povoljni krediti i adekvatna novčana podrška za primarnu poljoprivrednu proizvodnju.

3. Značaj i struktura jesenje sjetve

Jesenja sjetva na području grada Živinice u 2021. godini ima veliki značaj i važnost jer od njene realizacije zavisi i ostvarivanje postavljenih zadataka u narednoj godini u oblasti poljoprivredne

produkcije. Zbog toga je glavni cilj jesenje sjetve bilo zasijavanje što većih površina oranica sa što većom primjenom mjera savremene agrotehnike i tehnologije.

U sjetvi 2021 godine najveće površine pripale su sjetvi ozime pšenice, zobi, krmnog bilja i manje količine povrća.

a) Pšenica je prva kultura po zastupljenosti u jesenjoj sjetvi na oraničnim površinama na teritoriji grada Živinice. Međutim, u ozbiljnoj i široj proizvodnji, u kojoj nam je cilj prije svega profit, vrlo je važna tehnologija ili agrotehnika proizvodnje ove žitarice bude na vrlo visokoj razini da bi se postigao što veći biološki maksimum, samim tim veća ekonomska dobit. Da bi se sve to postiglo treba paziti na sjetveni rok a koji je u razdoblju između 10 i 25 oktobra, mada se ozima pšenica zavisno od vremenskih uslova i sorte može sijati i poslije ovoga roka. Pored toga važan je i izbor tla, predsjetvena priprema, način sjetve i obavezna upotreba deklariranog sjemena.

b) Zob je druga kultura po zastupljenosti u jesenjoj sjetvi na oraničnim površinama na teritoriji grada Živinice i to zbog kvaliteta zrna i skromnih zahtjeva u uzgoju. Zrno zobi odlična je stočna hrana, ali se sve više upotrebljava u ljudskoj prehrani. Kao što smo već naveli kod pšenice i za prinose zobi važe svi gore navedeni faktori od pripreme tla do sjetve i gnojidbe.

c) Krmno bilje ima veliki značaj u proizvodnji stočne hrane i u velikoj mjeri utiče na plodored obrade poljoprivrednih površina, a direktno utiče i na zaštitu tla. Sjetvom ovih kultura proizvodi se stočna hrana i razvija poljoprivredna proizvodnja, a ujedno poboljšava se kvalitet zemljišta, odnosno iskorjenjuje se korov na poljoprivrednim površinama. Ovdje treba posebno naglasiti da zemljište za sjetvu djetelina treba da bude dobro usitnjeno i što rahlije iz razloga što je sjeme djeteline dosta sitno, a klice nježne i osjetljive.

d) Povrće je kultura koja će u narednom vremenu biti veoma interesantna, jer je u proizvodnji povrća perspektiva. Za proizvodnju povrća potrebno je primijeniti sve agrotehničke mjere, a najbitnije je dobro obrađeno tlo i obilna gnojidba, naročito ako se primjenjuje navodnjavanje. U zaštićenom prostoru (plastenička proizvodnja) na površini od cca 11.000 m² zasijane su kulture u jesenjoj sadnji: luk, salata i špinat. Za ovu proizvodnju postoji velika zainteresovanost poljoprivrednih proizvođača. Plastenička proizvodnja povrća je najrentabilniji vid proizvodnje po jedinici površine.

Na osnovu jesenje sjetve možemo reći da većina stanovništva uglavnom sije za vlastite potrebe, a veličina parcela je uglavnom od 500 m² do 5.000 m².

4. Realizacija jesenje sjetve u 2021/22. godini

Jesenja sjetva u 2021/22 godini realizirana je na 425,3 ha, a najznačajnija površina zasijana je žitaricama 323 ha.

Realizacija plana je počela krajem septembra i trajala je sve do kraja novembra 2021/22. godine. Vremenski uvjeti za obavljanje sjetve bili su relativno povoljni, što je uzrokovalo visokim stepenom realizacije planirane jesenje sjetve.

Sjetvena struktura	Planirano (ha)	Ostvareno (ha)
Pšenica ozima	200	150
Zob ozima	30	20
Ječam	30	20
Tritikale	150	120
Raž	20	13
TDS	80	70
Crni Luk	1,0	0,8
Špinat	1,0	0,8
Salata	1,0	0,7
Ljekovito i aromatično bilje	0	0
Djetelina	40	30
UKUPNO	553	425,3

Tabela br. 5. Kulture realizovane u jesenjoj sjetvi

Grafikon br.5 Realizacija jesenje sjetve

5.Proljetne sjetve za 2022.godinu.

Na bazi raspoloživih slobodnih površina te iskustva iz prethodnih godina planirana je proljetna sjetva za 2022. godinu.

U kontekstu sagledavanja poljoprivredne proizvodnje u individualnom sektoru koji je inače i dominantan, u posljednje vrijeme konstatacija je da se poljoprivredne površine na našem području pretežno koristi za proizvodnju osnovnih poljoprivrednih kultura: kukuruz, krompir, pšenica, povrće, a manjim dijelom za ostale kulture.

U cilju sagledavanja oraničnih površina i načina njihovog korištenja u gradu Živinice u narednoj tabeli prezentiraćemo površine i način korištenja.

KULTURA	PLANIRANA SJETVA U 2021.GODINI (ha)	OSTVARENA SJETVA U 2021.GODINI (ha)
I - ŽITA		
Pšenica jara	30	30
Ječam	15	20
Zob jara	10	20
Kukuruz za zrno	1500	1600
Kukuruz za silažu	1700	1550
II - POVRĆE		
Krompir	1400	1400
Luk crni	80	80
Luk bijeli	50	50
Grah	80	80
Kupus	20	20
Paradajz	100	100
Paprika	100	100
Krastavac	90	90
Ostalo povrće	5	5
III -KRMNO BILJE		
Djetelina	200	200
Lucerka	100	100
UKUPNO:	5460	5425

Tabela br.6. Proljetne sjetve

6. Sjemenski materijal

Nabavka sjemenskog materijala se svodi na individualnu nabavku putem raznih trgovinskih radnji, poljoprivrednih apoteka i dr.

Ovdje treba posebno naglasiti da ostvareni prinosi u poljoprivrednoj proizvodnji u najvećoj mjeri zavise od kvaliteta sjemenskog materijala, kao i od odgovarajuće sorte koja je karakteristična za naše uslove proizvodnje.

Kod načina nabavke sjemenskog materijala potrebno je izvršiti edukaciju poljoprivrednih proizvođača o načinu izbora sjemena i sorte koja po svojim karakteristikama odgovara za uzgoj u našim uslovima proizvodnje.

7. Novčane podrške

Pravo na ostvarenje novčane podrške od strane ministarstava nadležnih za poljoprivredu kao Federacije Bosne i Hercegovine, tako i Tuzlanskog kantona, imali su:

- a) Korisnici koji su ispunili opšte i posebne kriterije propisane Pravilnikom i Programom utroška sredstava za novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji.
- b) Korisnici koji su upisani u registar poljoprivrednih gazdinstava i klijenata i izvršili ažuriranje podataka za tekuću godinu.

Na području grada Živinice registrovano je 2.268 poljoprivrednih proizvođača koji su upisani u registar poljoprivrednih gazdinstava i klijenata. Njih 845 izvršilo je ažuriranje podataka u RPG za 2021.godinu.

Federalni podsticaji definišu se svake godine tako što Vlada FBiH izdvaja do 3% od ukupnog Federalnog budžeta i na prijedlog Federalnog Ministra poljoprivrede donosi Pravilnik za ostvarivanje novčane podrške za tekuću godinu.

Kantonalni podsticaji definišu se tako što Vlada TK izdvaja do 3,5% od ukupnog Kantonalnog budžeta, što je detaljnije uređeno Zakonom o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji („Službene novine Tuzlanskog kantona“ broj: 8/14). Svake godine Vlada TK donosi Program i Pravilnik o ostvarivanju novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Programom i Pravilnikom su propisani uslovi koje moraju ispunjavati podnosioci zahtjeva za ostvarivanje novčane podrške, postupak za ostvarivanje novčane podrške, potrebna dokumentacija koja se prilaže uz zahtjev za ostvarivanje novčane podrške, način isplate, obaveze koje korisnik mora ispuniti nakon prijema novčane podrške i obrasci, te nadzor i kontrola nad cjelokupnim procesom.

Za razliku od podrške sa Federalnog nivoa koja je usmjerena na robne proizvođače u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, Kantonalna podrška je usmjerena na one proizvođače koji proizvode za sopstvene potrebe.

Služba za lokalni ekonomski razvoj, finansije i trezor - referat za poljoprivredu, svoje aktivnosti započinje upoznavanjem potencijalnih korisnika podrške sa Pravilnikom o ostvarivanju novčane podrške u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, što se ostvarivuje putem medija, info pulta, web stranice Grada i drugim načinima komunikacije.

Na ovaj način ali i direktnim kontaktom sa uposlenicima Službe, zainteresovani mogu dobiti informacije o načinu ostvarenja novčane podrške, odnosno gdje i kada se podnosi zahtjev, koja dokumentacija je potrebna da se prikupi za pojedine proizvodnje i rokovi koji su propisani za svaku proizvodnu oblast.

Zatim se u okviru Službe zaprimaju zahtjevi, te obrađuju, što uključuje provjeru dokumentacije, terenske obilazke i donošenje rješenja o utvrđivanju naknade prema vrsti podrške i obimu u kojem je propisana.

Rješenja i prateći obrasci dostavljaju se Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona na provjeru, nakon čega ih ovo Ministarstvo dostavlja Ministarstvu finansija TK, radi isplate.

Novčana podrška u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji ima veliki značaj za održivost primarne poljoprivredne proizvodnje i bez nje poljoprivredni proizvođači ne bi bili konkurentni na tržištu.

Novčana podrška doprinosi razvoju poljoprivrede, čime se otvaraju velike šanse za povećavanje zaposlenosti, kako kroz samozapošljavanje i uključivanje članova domaćinstva u posao, tako i kroz

formiranje manjih porodičnih biznisa zasnovanih na poljoprivrednoj proizvodnji ili proizvodnji vezanoj za poljoprivredu.

Ostvarena novčana podrška u 2021.godini na području grada Živinice iznosi **2.146.916,69 KM**, od čega **1.659.911,91 KM** iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine i **487.004,78 KM** iz Budžeta Tuzlanskog kantona.

- Putem Ministarstva poljoprivrede TK podsticaj je ostvarilo 841 poljoprivrednih proizvođača za biljnu i animalnu proizvodnju i pri tome isti su povukli sredstva u iznosu 487.004,78 KM
- Putem Ministarstva poljoprivrede FBiH podsticaj je ostvarilo 458 poljoprivrednih proizvođača za biljnu i animalnu proizvodnju i pri tome isti su povukli sredstva u iznosu 1.659.911,91 KM

Program podrške poljoprivrednim proizvođačima za proizvodnju krastavca kornišona na otvorenom:

- Vrijednost podsticaja **37.000 KM**. Podržano je 186 proizvođača krastavca kornišona na otvorenom koji imaju zasađeno 0,5 pola duluma i više krastavca kornišona. Mjera realizovana u septembru 2021.godine iz vlastitih sredstava (Budžet Grada za 2021.godinu).

Svake godine u zimskom periodu vrši se edukacija poljoprivrednih proizvođača iz svih grana poljoprivrede kroz organizacija seminara. U zimu 2021 godinu edukacija je zbog pandemije vršena u manjim grupama uz poštovanje epidemioloških mjera, putem webinar, ali i putem TV Živinice.

8. Stanje državnog poljoprivrednog zemljišta

Dodjela državnog poljoprivrednog zemljišta pod zakup pravnim i fizičkim licima vršena je na osnovu člana 108. Zakona o poljoprivrednom zemljištu („Službene novine FBiH“ broj: 52/09), Programa gospodarenja poljoprivrednim zemljištem u vlasništvu države na području grada Živinice („Službeni glasnik općine Živinice“ broj: 15/11 i 14/12), odredbi Pravilnika o kriterijima za izbor najpovoljnijih ponuđača za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta na području grada Živinice („Službeni glasnik Općine Živinice“ broj: 15/11), Odluke o utvrđivanju kriterija o visini zakupnine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države na području Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 13/11), Ispravke Odluke o utvrđivanju kriterija o visini zakupnine poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države na području Tuzlanskog kantona („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 13/11).

Za parcele kojima je istekao zakup iz prethodnog perioda Gradonačelnik je raspisao Javni poziv za prikupljanje zahtjeva za zakup državnog poljoprivrednog zemljišta broj: 01/2-04-89-276/21 od 22.03.2021. godine gdje je zaprimljeno 13 zahtjeva lica koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom. Komisija koju je formirao Gradonačelnik je sačinila prijedlog za donošenje odluke o izboru najpovoljnijih ponuda.

Gradonačelnik je dana 18.06.2021 godine objavio Odluku o izboru najpovoljnijih ponuda za zakup poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države na području grada Živinice broj 01/2-04-89-789/21.godine.

U toku žalbenog roka nije bilo žalbi Drugostepenoj komisiji za upravno rješavanje Gradskog vijeća Živinice.

9.Razvojni projekti u oblasti poljoprivrede

Grad Živinice je realizovao projekta dodjele **plastenika u površini od 100 m²** sa dodatnom opremom putem sufinansiranja. Potpisano je 20 ugovora o dodjeli plastenika uz sufinansiranje, po kojima je Grad Živinice preuzeo obavezu uplate 40 % (994,00 KM od ukupne vrijednosti paketa), Muslim Aid 40 % (994,00 KM od ukupne vrijednosti paketa) i vlastitog učešća korisnika 20 % (497,00 KM od ukupne vrijednosti paketa). Ukupna vrijednost jednog paketa je 2.485,00 KM. Ukupna vrijednost cjelokupnog projekta plastenika je 49.700,00 KM, od čega Grad Živinice učestvovao sa 40 % odnosno 19.880,00 KM.

10. Perspektiva agrara na području grada Živinice

Na području grada Živinice količina obradivog zemljišta po stanovniku iznosi 0,15 ha obradivog zemljišta, što znači da se po potencijalima uklapamo u svjetske standarde samo ih treba znati objektivno iskoristiti.

Područje grada Živinice poznato je po povrtlarskoj i voćarskoj proizvodnji i ovaj segment, imajući u vidu kvalitet zemljišta i povoljne klimatske uslove koje posjeduje grad Živinice, praktično predstavlja stratešku šansu u budućem razvoju poljoprivrede.

Voćarska proizvodnja je imala karakter ekstenzivne proizvodnje, što se vremenom promijenilo. Projekati uspostave voćnjaka dio su šireg kompleksa u kojem će se prirodni resursi i poljoprivredna proizvodnja staviti u funkciju ne samo revitalizacije sektora voćarstva, nego i ruralnog turizma i promocije vrijednosti sela. Intenzivna proizvodnja voća ima realne pretpostavke u BiH ukoliko se savremena dostignuća nauke u voćarskoj proizvodnji skladno poveže sa vrijednostima očuvanja prirodnih i okolišnih vrijednosti.

Služba za lokalni ekonomski razvoj, finansije i trezor je u više navrata organizovala edukaciju o voćarskoj proizvodnji, te pokušava na razne načine širiti ovaj sektor.

Stočarska proizvodnja na području našeg grada je organizovana i u individualnim gazdinstvima i u privrednom sektoru.

Imamo ukupno 5.200 krupnih grla od toga 1.700 muznih krava u liniji otkupa mlijeka i to 28 farmera sa 10 i više muznih krava, 46 farmera sa 6-10 muznih krava, 231 farmer sa 3-5 muznih krava, 287 farmera sa 1-2 muzna grla, te 6 otkuplivača mlijeka. Ostali proizvođači su van linija otkupa mlijeka.

Rezimirajući stanje agrara na našem području vidljivo je da je stanje još uvijek nezadovoljavajuće, ali da se istovremeno čine stalni napori na poboljšanju uslova u ovoj oblasti kroz obezbjeđenje povoljnih kredita za agrar, premija za proizvodnju mlijeka, federalnih i kantonalnih podsticaja, te edukacije koja ima za cilj da promijeni svijest proizvođača kako bi se postigao veliki napredak u poljoprivrednoj proizvodnji.

Prva mjera koju je potrebno poduzeti imajući u vidu perspektivu razvoja agrara ogleda se u tome da je neophodno sačuvati kvalitetno poljoprivredno zemljište iz razloga što svake godine gubimo poljoprivredno zemljište koje se pretvara u građevinsko.

Osnov za povećanje poljoprivredne proizvodnje na području grada Živinice je promjena načina korištenja zemljišta i odabira uzgoja poljoprivrednih kultura prema kvalitetu zemljišta i klimatskim uslovima.

Da bi se adekvatno iskoristili raspoloživi poljoprivredni resursi, potrebno je u poljoprivrednoj proizvodnji primjenjivati savremenu tehnologiju, što podrazumijeva primjenu kvalitetnih reprodukcionijskih materijala, posebno mineralnih gnojiva, sjemena i sredstava za zaštitu bilja. Povećanje poljoprivredne proizvodnje moguće je postići uz primjenu postojećih stajnjaka i uz uvođenje najsavremenije mehanizacije za obradu zemlje, te kvalitetno navodnjavanje zasijanih površina. Radi komparacije navodimo podatak da zemlje koje imaju razvijenu poljoprivrednu proizvodnju troše 800 – 1.000 kg mineralnih gnojiva po ha, što je 14-17,5% više nego kod nas.

Povećanje poljoprivredne proizvodnje je moguće ostvariti pod pretpostavkom da se aktiviraju svi raspoloživi poljoprivredni resursi. Dakle, u srednjoročnom periodu neophodno je povećati korišćenje oranica, bašta i voćnjaka, kao izuzetno intenzivnih djelatnosti, na račun livada i pašnjaka, koji imaju niži intenzitet privređivanja.

Na oraničnim površinama je neophodno promijeniti strukturu proizvodnje, odnosno povećati proizvodnju žita, povrtnog, stočnog i krmnog bilja, na račun smanjenja ugara i neobrađenog zemljišta. Također, neophodno je znatno povećati proizvodnju u ratarstvu, voćarstvu i stočarstvu po jedinici mjere (ha, stablo, grlo).

Dalje, neophodno je stvoriti načine da poljoprivrednici imaju bolji pristup finansijama, odnosno kreditnim sredstvima. U tom smislu, potrebno je inicirati prijedloge za pripremu povoljnih kreditnih linija za finansiranje farmi ili drugih poslovnih programa, prema razvojno-investicionim bankama.

Sljedeći razlog ovakvog stanja u poljoprivredi na našem području jeste izuzetno veliki stepen usitnjenosti zemljišnog posjeda koji se očituje u činjenici da je prosječan posjed po jednom domaćinstvu od 1,2 do 1,3 ha sastavljen od 6 parcela, najčešće razbacanih. Ovakvo stanje je posljedica dosadašnjih nepovoljnih sistematskih rješenja u oblasti agrara, naslijeđene eksploataciji uglja, poljoprivrednog zemljišta koje je koristila PD „Spreča“ a koja je privatizirano, itd.

U cilju unaprjeđenja stanja Služba za lokalni ekonomski razvoj, finansije kontinuirano vrši edukaciju građana o poljoprivrednoj proizvodnji i to: ratarskoj, stočarskoj i voćarskoj proizvodnji. S tim u vezi postavljali smo oglede u saradnji sa sjemenskim kućama i organizovali dane polja hibrida kukuruza, da bi naši proizvođači ispitali nove hibride i na licu mjesta vidjeli prednosti i kvalitet pojedinih vrsta te na taj način odlučivali koje će hibride koristiti za svoju sjetvu. U voćarstvu edukacija je fokusirana na sadnju, zaštitu i rezidbu voća sa ciljem unaprijeđenja voćarske proizvodnje.

Zaključak

Cilj Grada Živinice, za što ima realne šanse i mogućnosti, da poveća značaj poljoprivredne proizvodnje. Za to je potrebno preduzeti sljedeće korake:

- Zaštiti poljoprivredno zemljište (plodno) od nekontrolisne i ekonomski neracionalne izgradnje privrednih i stambenih objekata.
- Racionalno koristiti poljoprivredno zemljište pravilnim izborom kultura i agrotehničkih mjera što bi dovelo do porasta plodnosti i zaštite samog zemljišta i usjeva.
- U voćarskoj proizvodnji poboljšati podizanje voćnjaka sa kvalitetnim sadnicama i održavanje istih.
- U stočarstvu povećati stočni fond u pasminskom sastavu prilagođeno našim uslovima, prilagoditi stočnu hranu, zatim osavremeniti veterinarsku službu.
- Poduzeti jače zaštitne mjere na zaštititi domaće poljoprivredne proizvode od nelojalne konkurencije iz uvoza.
- Poduzeti sve mjere u Katastarskom operatu kako bi se došlo do tačnih podataka o površinama zemljišta.

**SLUŽBA ZA LOKALNI EKONOMSKI
RAZVOJ, FINANSIJE I TREZOR**